

Existeix algun argument filològic, al marge de motivacions ideològiques i polítiques, que pugui justificar que el català sigui una variant geogràfica de l'aragonès?

—En absolut, des del punt de vista filològic les diferències estan molt clares. Per descomptat que hi ha uns punts de contacte, exactament igual que amb les altres llengües romàniques, però una anàlisi mínimament rigorosa i objectiva de la fonètica, la morfologia, la sintaxi o el lèxic posa en evidència una llarga llista de diferències bàsiques entre l'aragonès i el català, i és clar, entre l'aragonès i el castellà. És evident que el que es parla a la zona oriental d'Aragó és el mateix que es parla a Catalunya, al País Valencià i a les Illes Balears.

—Aquesta classificació que considera el català de la Franja de Ponent una modalitat de l'aragonès té un fonament estrictament polític, doncs. Però penseu que respon també a una manca de preparació acadèmica dels polítics que han impulsat aquesta modificació de la llei de llengües d'Aragó?

—Sense cap mena de dubte. A banda de la incultura manifesta, hi ha un prejudici molt gran contra el català, no són capaços de digerir que a l'Aragó es pugui parlar català, però a partir d'aquest prejudici, tampoc no són capaços d'analitzar-ho de forma rigorosa. Es deixen portar per una sèrie de fets superficials i d'opinions personals, deixant de banda la base científica. Alguns polítics, tant del PP com del PAR (Partit Aragonès) no volen aprofundir en aquesta qüestió, no els interessa el més mínim, la qüestió lingüística. Tenen una falta greu d'informació, i les seves decisions estan basades en prejudicis.

—Part del món acadèmic, determinats sectors culturals, ajuntaments i personalitats han posat el crit al cel amb aquest projecte de llei. En la societat aragonesa, aquesta posició de rebuig cap al català i la manca de rigor acadèmic que manté el PP, que ha guanyat les eleccions, és generalitzada?

—Sí que existeix una part de la societat aragonesa que té molts preju-

EL TEMPS

“El govern d'Aragó vol exterminar la consciència lingüística de l'aragonès i el català”

El filòleg Francho Nagore (Saragossa, 1951) és un dels pioners de la normativització de l'aragonès, gràcies als seus treballs sobre gramàtica i la seva participació en la creació de normes ortogràfiques per a aquesta llengua.

dicis, molt desinformada i sense cap interès per saber sobre la qüestió de les llengües. El problema és que es barregen, de forma conscient o inconscient, els aspectes lingüístics amb els administratius. Per exemple, es fan raonaments com ara que “com voleu que allò que es parla a Fraga o Calaceit sigui català si això és l’Aragó?”. Són arguments fàcilment rebatibles, perquè aleshores, Terol no és Aragó, perquè s’hi parla castellà? Doncs aleshores el castellà serà aragonès occidental? No té gens de sentit. I es barregen arguments reivindicatius i lluites estúpides que de tant en tant emergeixen. He arribat a sentir que si ens tornen les obres d’art que tenen a Lleida en parlem, i si no, no. Què té a veure una cosa amb l’altra? S’ha creat una certa opinió popular contrària, no pas per arguments, sinó simplement per fer la guitza. És evident que és català, i qui ho nega és una persona poc informada. I aquest és l’esperit de la proposta de llei de llengües del govern.

—**El govern també crearà una sola acadèmia de la llengua, que tocarà el català –aragonès oriental per al govern– i l’aragonès pur. Hi haurà acadèmics disposats a defensar una acadèmia d’aquestes característiques?**

—I també hi posaran el castellà, suposo! És una cosa ambigua, que no se sap ben bé per a què servirà. Se suposa que una acadèmia de llengua és per a treballar en la codificació d’un sistema lingüístic concret, però si no hi ha una llengua sobre la qual treballar... A mi ja m’han dit alguns companys de la Universitat de Saragossa que, si se’ls ofereix, rebutjaran la invitació, perquè això és un nyap. No serveix per a res.

—**També se suprimeix el Consell Superior de les Llengües d’Aragó, del qual sou membre.**

—Sí, desapareix, i el més curiós és que el govern no ens ha demanat un informe sobre l’avantprojecte. El va demanar al consell escolar, que, per cert, va ser negatiu. Suposo que ni ens han preguntat perquè ja no existim i, per tant, allò que diguem no tindrà validesa. Ara bé, estic convençut que la majoria dels membres

“Cada ajuntament podrà decidir que al seu poble es parla no sé quina llengua, és aberrant”

es manifestaran en contra d’aquesta llei, sobretot aquells qui estan més relacionats amb el català. Els qui tenen més relació amb l’aragonès no ho tinc tan clar, perquè hi ha alguns membres del Consell que tinc la sensació que ja els agrada, aquesta aberració, sobretot perquè ja tenen algunes autovies fetes fins al govern d’Aragó. En qualsevol cas, guanyaran les postures contràries a aquest projecte perquè és lògic.

—**El Consell estava satisfet, amb la llei de llengües que va impulsar el govern socialista de Marcel·lí Iglesias?**

—És que aquest projecte és un reum, en dolent, de la llei en vigor.

—**La socialista és una llei de mínims.**

—De molt mínims. I la del PP és la meitat de la meitat, rebaixa moltíssim alguns aspectes i elimina qüestions importants. És molt pitjor.

—**Què trobeu més greu?**

—D’entrada, no pot ser que no utilitzi les denominacions concretes de l’aragonès i el català. És aberrant, en tot moment parla de llengües i modalitats lingüístiques de l’Aragó, però quines són? I sistemàticament, al llarg de tot el text es diu que “es fomentarà” o “es promourà”, però ja no parla de garantir aquestes suposades modalitats. Això suggereix d’entrada un compromís ínfim.

—**També s’esborra el concepte ‘garantir’ en el capítol referit a l’ensenyament?**

“Alguns polítics del PP i el PAR tenen una falta greu de desinformació i es basen en prejudicis”

—Sí, en tot el text, sense excepcions. I encara més greu és que tant el català com l’aragonès deixen de ser una matèria integrant en el currículum escolar. Es van suprimint aspectes, i al final, resulta que per comptes d’emparar els drets dels parlants del català i l’aragonès, es condicionen i es limiten aquests drets.

—**D’aquest projecte es desprèn que si el català de la Franja és una variant de l’aragonès, els membres del govern d’Aragó dominen el català de la Franja perquè dominen l’aragonès...**

—Feu broma, oi?

—Sí.

—El responsable d’aquest projecte, el director general de patrimoni lingüístic, que és del PAR, parla l’aragonès i sap sobradament que no té res a veure amb el català. Però té la idea que cada variant dialectal és una llengua diferent i que, per tant, cal fomentar les suposades llengües locals, suposadament desvinculades de les suposades llengües que es parlen a la comarca del costat. Amb aquesta llei, el govern d’Aragó tracta d’exterminar la consciència lingüística general de l’aragonès o del català.

—**De fet, al projecte de llei diu que els ajuntaments podran inventar noms per a les “modalitats” que es parlin al seu municipi. I la llei dels socialistes també convidava els consistoris a proposar denominacions. Un altre senyal d’incultura extrema?**

—Efectivament, en la llei que encara està en vigor, l’article 3 diu que els ajuntaments poden proposar denominació de la modalitat lingüística local, que ja és una aberració. Deixar una consideració científica a mans dels polítics em sembla delirant, però és que amb el nou esborrany ja no es parla de proposar, sinó que, directament, els ajuntaments poden *establir* aquestes denominacions. Cada ajuntament podrà decidir que al seu poble es parla no sé quina llengua. És greu, perquè va en contra de tota política possible de normativització i normalització del català i l’aragonès. Per tant, els polítics estan hipotecant el futur de les dues llengües.

Gemma Aguilera